

Čarls R. Kros
TEŽE OD NEBA

ČARLS R. KROS

TEŽE OD NEBA

Prevod
Tamara Andrić

RUBIKON • NOVI SAD
2007

Naslov originala

Charles R. Cross
HEAVIER THAN HEAVEN
a Biography of Kurt Cobain
© 2001 Charles R. Cross
© Za Srbiju • Rubikon • Novi Sad

Prolog TEŽE OD NEBA

NJUJORK, NJUJORK
12. JANUAR 1992.

Heavier than heaven

– slogan koji su britanski promoteri koncerta upotrebili da bi opisali Nirvaninu turneju s bendom Tad, 1989. godine. Izraz je obuhvatio i Nirvanin „heavy” zvuk i težinu Tada Dojla (150 kg).

Trenutak kad je prvi put video nebesa usledio je tačno šest sati i četrdeset sedam minuta nakon što se cela generacija zaljubila u njega. Interesantno je da je to bila njegova prva smrt, i jedna od najranijih malih smrti koje su potom usledile. Za generaciju opčinjenu njime bila je to strastvena, snažna i obavezujuća posvećenost – vrsta ljubavi za koju se od samog početka znalo da je predodređena da ti slomi srce i završi se u stilu grčke tragedije.

Bio je 12. januar 1992 – vedro ali sveže jutro. Temperatura u Njujorku popela se tokom dana i do sedam stepeni, ali u sedam ujutro, u malom apartmanu hotela Omni bilo je hladno da se smrzneš. Prozor je bio otvoren da bi se soba provetrila od smrada cigareta, pa je menhetensko jutro progutalo toplotu sobe. Sama soba izgledala je kao da je kroz nju prošao uragan: na podu su ležale gomile haljina, majica, cipela, kao da je slepac nasumce razbacao starudiju na prodaju. Pored duplih vrata apartmana stajalo je pola tučeta tacni sa ostacima poručene hrane – napola pojedenim kiflama, kriškama pokvarenog sira i listovima zelene salate, nad kojima je lebdeo mali roj voćnih mušica. Ovo nije uobičajeno u hotelu sa četiri zvezdice – takvo stanje sobe bilo je rezultat zahteva da osoblje zaduženo za čišćenje ni slučajno u nju ne ulazi. Umesto „Ne uznemiravaj”, jarkocrvenim slovima napisali su „NIKAD ne uznemiravaj! Jebemo se!”. Tog jutra nije bilo seksualnog opštenja. U krevetu kraljevske veličine spavala je dvadesetšestogodišnja Kortni Lav. Na sebi je imala antičku viktorijansku spavačicu, a duga plava kosa, rasuta po čaršavima, ličila je na uvojke kakve vile. Odmah pored nje bilo je ulegnuće što ga je napravila osoba koja je do malopre tu ležala. Kao u prvoj sceni nekog *noir* filma, u sobi je bilo mrtvo telo.

„Probudila sam se u sedam ujutro, a njega nije bilo u krevetu”, seća se Kortni. „Nikada se nisam bila tako uplašila.”

Onaj koga nije zatekla u krevetu bio je dvadesetčetverogodišnji Kurt Kobejn. Nekih sedam sati pre toga, Kurt i njegov bend Nirvana nastupili su u muzičkom delu emisije „Saturday Night Live”. Ispostaviće se da je njihov nastup u emisiji bio prekretnica u istoriji rokenrola: tad je prvi put jedan grandž bend pozvan da nastupa uživo na nacionalnoj televiziji. Desilo se to istog vikenda kad je Nirvanin prvenac svrgao Majkla Džeksona s prvog mesta *Bilbordove* top-liste i postao najprodavaniji album u zemlji. Iako ovaj uspeh nije stigao preko noći – bend je postojao već četiri godine – način na koji je Nirvana iznenada osvojila muzičku industriju nije ličio ni na jedan drugi. Praktično nepoznata, Nirvana je za samo godinu dana osvojila sve top-liste, i to zahvaljujući pesmi „Smells Like Teen Spirit”. Ova pesma izabrana je za najpopularniju u 1991. godini, a njen uvodni gitarski rif označio je istinski početak roka devedesetih.

A Kurt Kobejn bio je rok zvezda kakva nikada ranije nije viđena. Bio je više antizvezda nego slavna ličnost – odbijao je da dođe limuzinom do NBC-ja,* a u sve što je radio, unosio je ogroman senzibilitet. Kada je nastupio u emisiji „Saturday Night Live”, nosio je odeću koju nije menjao dva dana: *Converse* patike, farmerke s rupama na kolenima, majicu na kojoj je pisalo ime neke mračne grupe i džemper u stilu gospodina Rodžersa. Kosu nije bio oprao već nedelju dana, ali ju je ofarbao sokom od jagode, pa su njegovi plavi uvojci izgledali kao slepljeni osušenom krvlju. Nikada u istoriji državne televizije jedan izvođač nije poklonio tako malo pažnje svom izgledu ili higijeni, ili se barem tako činilo.

Kurt je bio komplikovan, kontradiktoran mizantrop, a ono što je svojevremeno izgledalo kao slučajna revolucija, otkrivalo je brižljivu orkestraciju. U mnogim intervjuima izjavljivao je da mrzi toliko pojavljivanje na MTV-ju, dok je, s druge strane, neprestano telefonirao svojim menadžerima žaleći se da televizije ne puštaju dovoljno njegovih spotova. Besomučno je – a i na silu – planirao svaki muzički ili poslovni pravac, godinama zapisujući ideje u svojim dnevnicima, a opet, kad je konačno dobio sva priznanja koja je tražio, ponašao se kao da mu i ustajanje iz kreveta predstavlja veliki problem. Bio je čovek snažne volje, ali i čovek koji je osećao jaku mržnju prema samome sebi. Čak se i onima koji su mu bili najbliži čini kao da ga uopšte nisu poznavali, o čemu svedoči ono što se dogodilo tog nedeljnog jutra.

Završivši nastup u emisiji „Saturday Night Live” i izbegavši potom žurku koja je usledila uz objašnjenje da „to nije njegov stil”, Kurt je jed-

* National Broadcasting Company – državna televizija.

nom radio novinaru dao dvočasovni intervju koji je trajao do četiri ujutro. Njegov radni dan konačno se završio, i to dosta uspešno: bio je glavna zvezda emisije „Staurday Night Live”, video je svoj album na prvom mestu hit-liste, a „Weird Al” Yankovic tražio mu je dozvolu da uradi parodiju na „Teen Spirit”. Sve zajedno sigurno je svedočilo o uspehu njegove kratke karijere, o priznanju kakvo mnogi muzičari mogu samo da sanjaju, o kakvom je i sam maštao kao tinejdžer.

Odrastajući u malom gradu na jugozapadu države Vašington, Kurt nikada nije propuštao „Saturday Night Live”. Hvalisavo se razmetao svojim školskim drugovima da će i on jednog dana biti zvezda. Deset godina kasnije, postao je najslavnija ličnost u svetu muzike. Već posle svog drugog albuma bio je slavljn kao najveći tekstopisac svoje generacije, a samo dve godine ranije bio je odbijen za posao čistača psećih štenara.

Ali, u tim ranim jutarnjim satima Kurt se nije osećao ni pobednički ni slavljenički. Sveopšta pažnja samo je pojačala njegovu uobičajenu nelagodu. Osećao se bolesnim, patio je od „gorućeg, mučnog bola u stomaku”. Po njegovim rečima bol se neprestano vraćao, a stres ga je samo pospešivao. Kurt i njegova verenica, Kortni Lav, bili su rokenrol par o kojem se najviše pričalo, s tim što je deo tih priča bio vezan za njihovo drogiranje. Kurt je oduvek mislio da će priznanje njegovog talenta izlečiti emocionalne boljke koje su obeležile njegove mlade godine. To što je postao poznat dokazalo je ludost takvog razmišljanja i samo uvećalo stid koji je osećao zbog činjenice da je njegov rast popularnosti išao zajedno sa sve češćim drogiranjem.

U svojoj hotelskoj sobi, u ranim jutarnjim satima, Kurt je uzeo malo kineskog belog heroina, zagrejavao ga i ubrizgavao sebi u venu. Ovo samo po sebi i nije bilo tako neuobičajeno jer je već nekoliko meseci redovno uzimao heroin – zajedno s Lavovom, koja mu se u tome pridružila nakon dva meseca zabavljanja. Ali baš te noći, dok je Kortni spavala, Kurt je nepromišljeno – ili namerno – uzeo mnogo više heroina nego što je uobičajeno. Od prekomerne količine koža mu je poprimila svetlozelenu boju, disanje mu se zaustavilo, a mišići zgrčili. Skliznuo je s kreveta i pao licem u gomilu odeće. Izgledao je kao leš koji je neki serijski ubica slučajno ostavio iza sebe.

„Nije da se predozirao”, prisećala se Kortni, „nego je zaista bio MRTAV. Da se nisam probudila u sedam... Ne znam, možda sam osetila. Bila sam tako sjebana. Bilo je bolesno i nastrano.” Frenetično je počela da ga oživljava, što će kasnije postati njena uobičajena radnja. Posula je svog verenika hladnom vodom i lupila ga u grudi kako bi mu pokrenula pluća da puste vazduh. Pošto te radnje nisu urodile plodom, ponovila ih je poput odlučnog bolničara koji pokušava da oživi žrtvu srčanog udara. Konačno, po-

sle nekoliko minuta truda, Kortni je čula krkljanje, što je značilo da Kurt ponovo diše. Nastavila je oživljavanje polivajući ga hladnom vodom i pomerajući mu udove. Nakon nekoliko minuta, on je ponovo sedeo, pričao i, mada još uvek stoniran, nadmeno se smejujlo, kao da je bio ponosan na svoju majstoriju. Bilo je to prvo predoziranje blizu smrti. Dogodilo se istog dana kada je postao zvezda.

Tokom samo jednog dana, Kurt se rodio u očima publike, umro u privatnosti sopstvenog mraka i oživeo snagom ljubavi. Bila je to izuzetna, neverovatna, skoro nemoguća majstorija. Ali isto bi se moglo reći i za ostatak njegovog života koji je živeo preko mere i koji je započeo upravo tamo odakle je i došao.

1 PRVO VIČE NA SAV GLAS

ABERDIN, VAŠINGTON
FEBRUAR 1967 – DECEMBAR 1973

*Da bi im pokazao šta želi, prvo viče na sav glas,
a onda – ako mu to ne uspe – plače.*

– Tetkino mišljenje o osamnaestomesečnom Kurt Kobejnu

Kurt Donald Kobejn rođen je 20. februara 1967. u bolnici na brdašcu iznad Aberdina, u državi Vašington. Njegovi roditelji živeli su u susednom Hokijamu, ali mestom Kurtovog rođenja trebalo bi smatrati Aberdin – on će provesti tri četvrtine svog života u mestu udaljenom od bolnice petnaest kilometara i zauvek će ostati duboko povezan s tim pejzažem.

Ko god da je tog kišnog ponedeljka gledao kroz prozor opštinske bolnice Grejs Harbor, video bi zemlju grube lepote nad kojom se šume, planine, reke i veliki okean spajaju u fantastičan prizor. Brda prekrivena drvećem okružuju secište triju reka koje se ulivaju u Pacifik. U centru svega toga nalazi se Aberdin, najveći grad u oblasti Grejs Harbor, s 19.000 stanovnika. Zapadno od njega nalazi se manji grad Hokijam, gde su Kurtovi roditelji, Don i Vendi, živeli u malenom bungalovu. A južno, preko reke Čečalis, nalazi se Kosmopolis, grad iz kojeg potiče porodica njegove majke, Fardenburgovi. Kada ne bi padala kiša – što je bilo izuzetno retko u oblasti u koju se sliva više od dvesta kubnih centimetara padavina godišnje – pogled bi se pružao skoro petnaest kilometara dalje ka Montesanu, gde je odrastao Leland Kobejn, Kurtov deda. Bio je to nevelik prostor, s tako malo razlike u geografskoj širini da je Kurt na kraju postao Aberdinov najslavniji proizvod.

Okolinom trospratne bolnice dominiralo je šest najuposlenijih luka na zapadnoj obali. U reci Čečalis bilo je toliko mnogo debala da bi čovek lako mogao pomisliti da pomoću njih može hodati preko ušća širokog tri kilometra. Na istočnoj strani bio je centar Aberdina, gde su se trgovci obično žalili da im neprestano drndanje tovarnih kamiona plaši i tera mušterije. Bio je to grad koji radi, a skoro ceo rad zavisio je od obaranja Daglasovih jela

s okolnih brda. Pored pilane, u Aberdinu je bilo trideset i sedam fabrika za preradu drveta, voća, šljunka – njihovi dimnjaci činili su patuljastom najvišu zgradu grada u kojem je postojalo samo sedam prodavnica. Pravo ispod brda na kojem se nalazila bolnica izdizao se džinovski dimnjak fabrike Rayonier. Bio je to najviši toranj – njegovih četriristo pedeset metara uzdizalo se ka nebesima ispuštajući iz pulpe drveta beskrajni oblak isparenja.

Ipak, i pored užurbanog zujanja u Aberdinu, u vreme Kurtovog rođenja ekonomija ovog grada polako je slabila. Ovaj okrug bio je jedan od retkih koji je beležio pad populacije, dok su nezaposleni svoju sreću pokušavali naći negde drugde. Industrija prerade drveta počela je osećati posledice konkurencije s kopna i prekomernog rušenja stabala. Pejzaž je već bio vidno oštećen ovom neplanskom sečom – van grada mogle su se videti čistine od nekadašnjih šuma. One sad služe samo kao podsetnik na nekadašnje naseljenike koji su „pokušali da ih poseku”, kao što govori naziv lokalne istorijske knjige. Cena nezaposlenosti bila je visoka, a ogledala se u povećanom alkoholizmu, nasilju u porodici i samoubistvima. Godine 1967. u gradu je bilo dvadeset sedam kafana, a u centru se nalazilo još mnogo napuštenih zgrada od kojih su neke bile javne kuće pre nego što su, krajem pedesetih, odlučili da ih zatvore. Zbog javnih kuća grad je imao tako lošu reputaciju da ga je magazin *Look* 1952. godine nazvao „jednim od žarišta u američkoj borbi protiv greha”.

Ipak, loš uticaj centra grada unekoliko je bio ublažen prisnošću koja je vladala među stanovnicima okruga. Komšije su se međusobno pomagale, roditelji su bili uključeni u školske aktivnosti svoje dece, a porodične veze unutar stanovništva različitog porekla uspevale su da ostanu jake. Kako je crkava ipak bilo više nego kafana, može se reći da je to bilo mesto – poput mnogih manjih gradova u Americi sredinom šezdesetih godina – gde su deca na bicklima imala potpunu slobodu kretanja kroz susedne blokove. Tokom Kurtovog odrastanja ceo grad će biti jedno veliko dvorište za igru.

Kao i većina prvih beba, Kurt je u svojoj porodici bio veselo dočekan. S majčine strane imao je šest tetaka i teča, a s očeve, dva strica. I jednoj i drugoj porodici bio je prvo unučić. Obe porodice bile su brojne, pa je Kurtova majka šaljući pismena obaveštenja o njegovom rođenju potrošila pedeset pisama, a da nije bila pokrila ni najbližu rodbinu. Dvadeset trećeg februara 1967. *Aberdeen Daily World* objavio je – u rubrici o novorođenima – ostatku sveta Kurtov dolazak na svet: „Dvadesetog februara, u opštinskoj bolnici, gospodinu i gospođi Donald Kobejn – Aberdin avenija 28301/2 Hokijam – rodio se sin.”

Kada se rodio, Kurt je bio težak tri kilograma i sedamsto pedeset grama, imao je tamnu kosu i taman ten. Za pet meseci njegova kosica postala je plava, a ten mu je posvetleo. Očeva porodica imala je francuske i irske

korene – iselili su se iz Skej Taunlenda u okrugu Tajron u Irskoj 1875 – i Kurt će naslediti njihovu uglastu bradu. Od Fradenburgovih, s majčine strane – koji su imali englesko, nemačko i irsko poreklo – Kurt je nasledio rumene obraze i plave uvojke. Ali daleko najupadljivija crta njegovog lica bile su prodorne oči azurnoplave boje. Čak su i bolničarke komentarisale njihovu lepotu.

Bile su šezdesete, rat u Vijetnamu je besneo, ali je u Aberdinu, s izuzetkom povremenih izveštaja u novinama, atmosfera bila kao da su pedesete. Na dan Kurtovog rođenja, glavni naslovi u *Aberdeen Daily Worldu* bile su dve veoma različite vesti: američka pobeda u Kvang Ngajiu i lokalni izveštaj o rodu stabala i dodacima iz JCPenija – u njima se stanovništvo obaveštavalo da se na rasprodaji povodom dana države Vašington nudi pamučna majica po ceni od dva dolara i četrdeset osam centi. Film *Ko se boji Virdžinije Vulf* dobio je tog popodneva trinaest nominacija za nagradu Akademije Los Anđelesa, ali je na repertoaru bioskopa u Aberdinu bio film *Devojke na plaži*.

Kurtov dvadesetjednogodišnji otac, Don, radio je na Ševronovoj pumpi kao mehaničar. Don je bio zgodan, sportski građen mladić, ali se zbog ravno šišane kose i naočara u stilu Badija Holija baš i nije osećao takvim. Za razliku od njega, Kurtova devetnaestogodišnja majka, Vendi, bila je devojka klasične lepote. Likom i odevanjem podsećala je pomalo na Maršu Brejdi. Upoznali su se u srednjoj školi gde su Vendi svi zvali „Lahor”. U junu prethodne godine, kada je završila srednju školu, Vendi je zatrudnela. Don je pozajmio očev auto izmislivši neki izgovor, pa je par otputovao u Ajdaho i venčao se bez roditeljskog blagoslova.

U vreme Kurtovog rođenja, mladi par je živio u malenoj kući koja se nalazila u dvorištu druge kuće u Hokijamu. Don je radio na benzinskoj pumpi do kasno uveče, a Vendi je brinula o bebi. Kurt je spavao u belim pletenim kolicima sa svetložutim lukom na vrhu. Iako nisu imali mnogo novca, posle rođenja deteta uspeali su da uštede dovoljno da se presele u veću kuću, takođe u Aberdin aveniji, ali u broju 2830. „Stanarina je”, seća se Don, „bila veća za samo pet dolara, ali tad je to bila prilično velika suma.”

Ako je i bilo nagoveštaja problema u domaćinstvu, onda je to zbog slabe finansijske situacije. Iako je početkom 1968. Don bio imenovan za „glavnog čoveka” Ševronove pumpe, njegova godišnja plata iznosila je samo 6.000 dolara. Većina njihovih komšija i prijatelja radila je u drvnoj industriji, gde su poslovi bili teži – jedna studija opisala je ovo zanimanje kao „smrtonosnije od rata” – ali bolje plaćeni. Kobejnovi su pokušavali da izađu na kraj pomoću novca koji su imali, a kada je Kurt bio u pitanju, trudili su se da bude lepo obučen, pa čak i doteran – ako bi ga vodili na foto-

grafisanje. U jednoj seriji fotografija iz ovog perioda, Kurt na sebi ima belu košulju, crnu kravatu i sivo odelo. Liči na malog Lorda Fontleroja, iako i dalje ima svoje dečje, debeljuškaste obraze. Na drugim fotografijama nosi kompletić koji se sastojao od plavog džempera i sakoa i šešir koji bi pre pristajao Filipu Marlou nego jednoipogodišnjem detetu.

U maju 1968, kada je Kurtu bilo petnaest meseci, Vendina četrnaestogodišnja sestra Meri pisala je u svom sastavu iz domaćinstva o svom nećaku: „Majka se uglavnom brine o njemu”, napisala je Meri. „Ona mu pokazuje svoju ljubav tako što ga drži u naručju, nagradi ga kada to zasluži – učestvuje skoro u svemu što on radi. Svom ocu odgovara tako što mu se nasmeje kada ga vidi, i tako što uživa dok ga otac nosi. Da im pokaže šta želi, prvo viče na sav glas, a – ako mu to ne uspe – plače.” Meri je napisala da mu je omiljena igra skrivalica, da su mu se prvi zubi pojavili sa osam meseci i da su mu prve reči bile „koko, mama, dada, lopta, tost, bajbaj, zdravo, beba, ja, ljubav, hotdog i maca.”

Meri je navela da su mu omiljene igračke bile harmonika, bubanj, košarkaška lopta, autići, kamioni, lego kockice, igračka TV i telefon. O Kurtovoj dnevnoj rutini zapisala je: „Njegova reakcija na spavanje takva je da plače kada ga legnu da spava. Toliko ga porodica zanima da ne želi da je napusti.” Na kraju je zaključila: „On je srećna, nasmejana beba – njegova ličnost razvija se okružena pažnjom i ljubavlju.”

Vendi je bila savesna majka; čitala je knjige o učenju, kupovala karte za učenje pojmova i, uz pomoć braće i sestara, uvek se trudila da Kurt dobije najbolju negu. Sva rodbina učestvovala je u slavljenju ovog deteta, a Kurt je dobijao maksimalnu pažnju. „Ne mogu rečima opisati radost i život što ih je Kurt uneo u našu porodicu”, seća se Meri. „Bio je maleno ljudsko biće, tako mekan, poput pene. Bio je harizmatičan, čak i kao beba. Bio je zabavan i bistar.” O Kurtovoj inteligenciji svedoči i podatak da je kao jednoipogodišnja beba sam spustio svoju kolevku, što njegovoj tetki nije pošlo za rukom ni iz više pokušaja. Vendi je toliko želela da ima uspomena na svoje dete da je iznajmila kameru *Super-8*, iako je to bilo veliko opterećenje za porodični budžet. Na jednom od filmova vidi se veseli, nasmejani dečak kako reže tortu za svoj drugi rođendan i izgleda kao centar sveta svojih roditelja.

Već za drugi Božić u svom životu Kurt je počeo pokazivati zanimanje za muziku. Fradeburgovi su bili muzikalna porodica – Vendin stariji brat Čak svirao je u bendu Beachcombers; Meri je svirala gitaru; a Vendin ujak Delber bio je poznati irski tenor, čak je jednom nastupio u filmu *Kralj džez-a*. Kada su Kobejnovi posetili Kosmopolis, Kurt je ostao zadivljen pred svirkom njegove porodice. Njegove tetke i teče snimili su ga kako peva „Hey Jude” (The Beatles), „Motorcycle song” (Arlo Gatri) i temu iz tele-

vizijske emisije „The Monkees”. Čak i kao mali, Kurt je silno voleo da piše reči za pesme. Kada su mu bile četiri godine, posle izleta u parku s Meri, seo je za klavir i smislio nešto nalik na pesmicu o njihovoj avanturi. „Otišli smo u park, kupili smo lizalicu,” bile su reči. „Bila sam zadivljena”, seća se Meri. „Trebalo je da ga snimim na kasetu – to je verovatno bila njegova prva pesma.”

Kada su mu bile dve godine, Kurt je izmislio prijatelja kojeg je nazvao Boda. Posle izvesnog vremena roditelji su se zabrinuli zbog ove vezanosti za fantomskog drugara, pa su mu, kada je jedan od ujaka otišao u Vijetnam, rekli da je i Boda takođe otišao. Ali Kurt nije progutao ovu priču. Kao trogodišnjak, dok se igrao s tetkinom pisaćom mašinom koja je bila podešena tako da udar o tipke pravi odjek, Kurt je pitao: „Da li taj glas priča meni? Boda? Boda?”

U septembru 1969, kada su mu bile dve i po godine, Don i Vendi kupili su svoju prvu kuću u Prvoj istočnoj ulici, br. 1210, u Aberdinu. Bila je to jednospratnica od dvesta pedeset kvadratnih metara, s dvorištem i garažom. Platili su je 7.950 dolara. Sagrađena 1923, kuća se nalazila u naselju koje su zvali „lopovsko stanište”. Severno od kuće bila je reka Viška, koja se često izlivala iz korita, a južno se nalazila šumovita strmina koju su lokalci nazivali „Misli na mene” – početkom veka tu je bila istaknuta reklama za cigare koje su se zvale „Misli ne mene”.

Bila je to kuća srednje klase; susedi su takođe pripadali srednjoj klasi, a Kurt će ih kasnije opisati kao „belo smeće koje glumi srednju klasu.” Na prvom spratu bile su dnevna soba, trpezarija, kuhinja i spavaća soba za Dona i Vendi. Na spratu su bile tri sobe: mala soba za igranje i dve spavaće sobe, od kojih će jedna biti Kurtova. Druga je bila planirana za Kurtovog brata ili sestru, jer je tog meseca Vendi saznala da je u drugom stanju.

Kurtu su bile tri godine kada se njegova sestra Kimberli rodila. Ona je i kao dete veoma ličila na svog brata – imala je iste hipnotičke plave oči i plavu kosu. Kada je Kimberli donesena iz bolnice, Kurt je insistirao da je on unese u kuću. „Veoma ju je voleo”, seća se njegov otac. „I od početka su se slagali.” Razlika od tri godine između njih bila je savršena, jer je briga o njoj bila glavna tema njegovih razgovora. Tad je kod Kurta počela da se razvija osobina koja će mu ostati do kraja života – bio je preterano osetljiv na potrebe i patnje drugih..

Deca su promenila tempo života Kobejnovih, pa je malo slobodnog vremena služilo za posete rodbini ili za Donovo bavljenje sportovima u zatvorenim prostorijama. Zimi je igrao košarku, a leti bejzbol, pa se većina njihovih socijalnih aktivnosti svodila na posete utakmicama i dešavanje posle utakmica. Zahvaljujući sportu, Kobejnovi su se upoznali i prijatelji- li s Rodom i Dres Herling. „Bili su to dobri porodični ljudi; mnoge stvari

radili su zajedno s decom”, seća se Rod Herling. U poređenju s drugim Amerikancima šezdesetih godina, oni su bili izuzetno smerni: u to vreme niko od njihovih prijatelja i poznanika nije pušio marihuanu, a Don i Vendi su retko pili.

Jedne letnje večeri, kada su Herlingovi bili na partiji karata kod Koberjnovih, Don je ušao u dnevnu sobu i rekao da imaju pacova u kući. Pacovi nisu bili retkost u Aberdinu zbog niske nadmorske visine i velike količine vode. Don je počeo da pravi grubu verziju sekire – pričvrstio je mesarski nož na dršku od metle. Ovo je privuklo pažnju petogodišnjeg Kurta, koji je otišao s ocem do garaže, jer je tamo, u kanti za đubre, bio glodar. Don je rekao Kurtu da ostane iza njega, što on kao veoma radoznalo dete nije mogao učiniti. Polako se približavao dok se nije našao tik iza oca, za čije se pantalone uhvatio. Plan je bio da Rod Herling podigne poklopac kante za smeće, a da Don odmah zatim svojom improvizovanom sekiricom nabode pacova. Herling je podigao poklopac, a Don je gurnuo dršku od metle. Ali promašio je pacova, a sekira se zarila za dno kante. Dok je Don uzalud pokušavao da izvuče dršku od metle, pacov se tiho i zbunjeno uspuzao uz nju, hitro prešao preko Donovog ramena, skočio na pod i protrčao prema izlazu. Sve se desilo u trenutku, ali Donov izraz lica zajedno s razrogačenim Kurtovim očima naterao je svakog na grohotan smeh. Smejali su se još satima, a to je s vremenom postalo i neka vrsta porodičnog običaja: „Hej, sećate li se kada je tata pokušao da nabode pacova?” Najviše se smejao Kurt, iako se on, kao petogodišnje dete, smejao svemu. Smejao se izuzetno lepo, kao beba kad je zagolocate; i stalno, kao napev koji se ponavlja.

U septembru 1972, Kurt je krenuo u zabavište Robert Grej koje se nalazilo u okviru osnovne škole, tri bloka severnije od kuće. Prvog dana škole, Vendi ga je otpratila, ali je posle toga išao sam; susedni blokovi oko Prve ulice uskoro su postali svakodnevna maršruta. Nastavnici su ga znali kao naprednog, radoznalog učenika sa *Snupi* kutijom za užinu. Te školske godine njegov nastavnik napisao je u izveštaju „veoma dobar učenik”. Nije bio stidljiv. Kada je bilo dovedeno mladunče medveda da bi se slikali s njim za uspomenu, Kurt je bio među malobrojnom decom koja su pristala da poziraju fotografu.

Predmet u kojem je zaista blistao bila je umetnost. Već s pet godina pokazivao je izuzetnu nadarenost. Slikao je slike koje su izgledale zaista realistično. Toni Hiršmen, koji se s Kurtom upoznao u zabavištu, oduševio se umećem svog drugara iz učionice: „Mogao je da nacrtava bilo šta. Jednom prilikom gledali smo slike vukodlaka, i on je nacrtao jednog koji je izgledao baš kao sa slike.” Kurt je te godine napravio brojne crteže na kojima

su bili Akvamen, Stvorenje iz Crne lagune, Miki Maus i Pluton. Za svaki praznik ili rođendan, njegova porodica poklanjala bi mu pribor i materijal za crtanje, pa je njegova soba počinjala da liči na umetnički studio.

Kurtova baka s očeve strane, Ajris Koberjn, podržavala je unuka u umetnosti. Sakupljala je sve iz umetničke kolekcije Norman Rokvel, naročito tanjire Frenklina Minta s ilustracijama *Straža u subotu uveče*. Ona sama izvezla je mnoge od Rokvelovih slika, između ostalih i čuvenu „Slobodu iz želje”, na kojoj je bila prikazana tipična američka večera za Dan zahvalnosti. Taj goblen visio je u njenoj prostranoj stambenoj prikolici u Montesanu. Ajris je čak uspela da ubedi Kurta da joj se pridruži u njenoj omiljenoj aktivnosti – pravili su pomoću čačkalica grube reprodukcije Rokvelovih slika na šesirima sveže ubranih pečuraka. Kada bi se ove ogromne pečurke osušile, na njima bi ostao trag čačkalica, pa su izgledale poput rezbarija iz prašume.

Ajrisin muž, Kurtov deda, nije bio umetnički nastrojen – upravljao je mašinom za poravnavanje asfalta, što ga je na kraju koštalo čula sluha – ali je naučio Kurta da rezbari u drvetu. Leland je imao prilično grubu i osionu narav; kada mu je unuk pokazao sliku Mikija Mause koju je sam napravio, optužio ga je da je kopirao. „Nisam”, rekao je Kurt. „Jesi, jesi”, odgovorio mu je Leland i dao mu olovku i list papira, izazivajući ga: „Evo, nacrtaj još jednom, da vidim kako ćeš uraditi.” Šestogodišnje dete je selo i, bez ikakvog modela ispred sebe, nacrtalo skoro savršene crteže Paje Patka i Šilje. Zatim je podigao pogled i široko se osmehnuo, srećan što pokazuje dedi crtež i što je nacrtao svog omiljenog patka.

Njegova kreativnost prenela se i na muziku. Iako nikada nije uzimao časove klavira, mogao je po sluhu da odsvira neku jednostavniju melodiju. „Čak i kad je bio mali”, seća se njegova sestra Kim, „mogao je da sedne i odsvira nešto što je čuo na radiju. Bio je u stanju – rečima ili muzikom – umetnički da uobličio bilo koju misao.” Da bi ga ohrabрили, Don i Vendi su mu kupili *Miki Maus* bubnjeve, i mali Kurt je svakog dana posle škole energično lupao po njima. Iako je voleo svoje plastične bubnjeve, više su mu se dopadali oni pravi, kakve je ujak Čak imao u svojoj kući, jer su pravili bolju buku. Iako je za njega bila prilično teška – pod njom bi mu uvek klecala kolena – voleo je da se prihvati gitare koja je bila vlasništvo njegove tetke Meri. Pokušavao je da svira izmišljajući pesme. Te godine kupio je i svoju prvu ploču, slatkastu pesmu Terija Džeksa pod nazivom „Praznici na suncu”.

Voleo je i da razgleda tetkine i tečine albume. Jednom prilikom, kad mu je bilo šest godina, otišao je do tetke Meri i kopao po njenoj kolekciji ploča tražeći album Beatlesa – oni su mu bili jedna od omiljenih grupa. Iznenada je zaplakao na sav glas i uplašeno potrčao prema tetki. U rukama

samo pola sata vožnje – i koji je dane provodio uglavnom sam u svojoj prikolici otkako je Ajris umrla – nije bio pozvan. Kortni je pozvala Trejsi Merander, i ona je došla, želeći da pozdravi Kurta poslednji put. Trejsi je bila opčinjena videvši Frensis – bosonogu, u ružičastoj haljini, s očima koje su neverovatno podsećale na oči dečka kojeg je nekada volela. To je Kortnin podsetnik za sva vremena.

Tokom godina posle Kurtovog samoubistva, mnogi su predlagali da mu se podigne spomenik u Aberdinu, i da se pepeo prospe po njegovom rodnom mestu. Raštrkavanje Kurta ispod njegovog čuvenog mosta bilo bi neka vrsta surove pravde i bukvalno ironija; prvi put bi zaista spavao tamo.

Ali, umesto toga, šestogodišnja Frensis Bin Kobejn prosula je očeve ostatke u potok Meklejn, i oni su potekli rečicom. Na mnoge načine, i ovo je bilo odgovarajuće mesto za počinak. Kurt je svoju pravu umetničku mužu pronašao u Olimpiji – na udaljenosti manjoj od osam kilometara, sedeo je nekada u sknavom malom stanu koji je smrdeo na zečiju mokraću i pisao pesme po ceo dan. Te pesme nadživele su Kurta i njegove najcrnje demone. Dejv Rid – koji je tokom jednog perioda prihvatio Kurta kao rođenog sina – opisao ga je bolje nego iko ikada: „Bio je očajan, ali ne i dovoljno hrabar da bude ono što jeste. Jednom kada to uspete, ne možete pogrešiti, jer ne možete praviti greške ako vas ljudi vole zato što ste to što jeste. Ali, Kurtu nije bilo bitno da ga drugi vole; on jednostavno sebe nije voleo dovoljno.”

Postoji još jedan, veći udeo sudbine, i grudva stare priče koja na poseban način povezuje vodu, zemlju i vazduh s tim posmrtnim ostacima; tik naspram brda, na manje od petnaest kilometara, izvorište potoka Meklejn i svih rečica u tom kraju jeste mali niz planina Vašington, poznatiji kao Blek Hils. Baš je tu, godinama unazad, mlada porodica odlazila na sankanje čim bi se pojavio prvi sneg. Krenuli bi svojim kamarom putem s dve trake, prošli maleni drvarski grad Porter, i prešli preko smešnog, malog brda zvanog Fazi Top. U kolima su bili mama, tata, sestra i maleni šestogodišnji dečak sa istim eteričnim očima kao što ima Frensis Kobejn. Dečak je najviše na svetu voleo da se sanko sa svojom porodicom – tokom vožnje od Aberdina preklinjao je svog oca da vozi brže, jer nije mogao da čeka. Kada bi se kamara zaustavio pored vrha Fazi Top, dečak bi izleteo, zgrabio svoje *Flexible Flyer* sanke, zaletio se niz planinu i jurio kao da će svojim letom nekako zaustaviti vreme. U podnožju brda, mahnuo bi porodici svojom rukavicom do pola prstiju, a širok, topao osmeh raširio bi se njegovim licem, dok su mu plave oči sijale na planinskom suncu.

SADRŽAJ

<i>Prolog:</i>	HEAVIER THAN HEAVEN.....	5
	Njujork, Njujork: 12. januar 1992.	
<i>Poglavlje 1.</i>	PRVO VIČE NA SAV GLAS	9
	Aberdin, Vašington: februar 1967 – decembar 1973.	
<i>Poglavlje 2.</i>	MRZIM MAMU, MRZIM TATU.....	18
	Aberdin, Vašington: januar 1974 – jun 1979.	
<i>Poglavlje 3.</i>	ZVEKAN MESECA	29
	Montesano, Vašington: jul 1979 – mart 1982.	
<i>Poglavlje 4.</i>	PRERIJSKI DEČAK S KOBASICAMA	37
	Aberdin, Vašington: mart 1982 – mart 1983.	
<i>Poglavlje 5.</i>	SNAGA INSTINKTA	51
	Aberdin, Vašington: april 1984 – septembar 1986.	
<i>Poglavlje 6.</i>	NISAM GA VOLEO DOVOLJNO	67
	Aberdin, Vašington: septembar 1986 – mart 1987.	
<i>Poglavlje 7.</i>	SOUPY SALES U MOM ŠLICU.....	74
	Rejmond, Vašington: mart 1987.	
<i>Poglavlje 8.</i>	PONOVO U SREDNJOJ ŠKOLI	79
	Olimpija, Vašington: april 1987 – maj 1988.	
<i>Poglavlje 9.</i>	TOO MANY HUMANS.....	92
	Olimpija, Vašington: maj 1988 – februar 1989.	
<i>Poglavlje 10.</i>	SVIRATI ROKENROL NIJE DOZVOLJENO	109
	Olimpija, Vašington: februar 1989 – septembar 1989.	
<i>Poglavlje 11.</i>	SLATKIŠI, LUTKE, LJUBAV	123
	London, Engleska: oktobar 1989 – maj 1990.	
<i>Poglavlje 12.</i>	TOLIKO TE VOLIM.....	134
	Olimpija, Vašington: maj 1990 – decembar 1990.	

<i>Poglavlje 13.</i>	BIBLIOTEKA RIČARD NIKSON	147
	Olimpija, Vašington: novembar 1990 – maj 1991.	
<i>Poglavlje 14.</i>	SPALIMO AMERIČKE ZASTAVE	158
	Olimpija, Vašington: maj 1991 – septembar 1991.	
<i>Poglavlje 15.</i>	SVAKI PUT KAD PROGUTAM	170
	Sijetl, Vašington: septembar 1991 – oktobar 1991.	
<i>Poglavlje 16.</i>	PERI ZUBE	182
	Sijetl, Vašington: oktobar 1991 – januar 1992.	
<i>Poglavlje 17.</i>	MALO ČUDOVIŠTE UNUTRA	195
	Los Anđeles, Kalifornija: januar 1992 – avgust 1992.	
<i>Poglavlje 18.</i>	RUŽINA VODICA, MIRIS PELENA	209
	Los Anđeles, Kalifornija: avgust 1992 – septembar 1992.	
<i>Poglavlje 19.</i>	TAJ LEGENDARNI RAZVOD	222
	Sijetl, Vašington: septembar 1992 – januar 1992.	
<i>Poglavlje 20.</i>	KOVČEG U OBLIKU SRCA	235
	Sijetl 1993: avgust 1993.	
<i>Poglavlje 21.</i>	POVOD DA SE NASMEJEM	248
	Sijetl, Vašington: avgust 1993 – novembar 1993.	
<i>Poglavlje 22.</i>	KOBEJNOVA BOLEST	261
	Sijetl, Vašington: novembar 1993 – mart 1994.	
<i>Poglavlje 23.</i>	KAO HAMLET	275
	Sijetl, Vašington: mart 1994.	
<i>Poglavlje 24.</i>	KOSA ANĐELA	288
	Los Anđeles, Kalifornija – Sijetl, Vašington: 30. mart – 6. april 1994.	
<i>Epilog:</i>	LEONARD KOEN NA DRUGOM SVETU	301
	Sijetl, Vašington: april 1994 – maj 1999.	

Knjižara "Riznica knjiga"
Subotičeva br.1 lok. 2
023/512-812, 063/517-874
Zrenjanin

Knjižara "Riznica knjiga br. 2"
Mihajla Bandura 36
011/375-2626
063/517-874
Zemun

Knjižara "Riznica knjiga br. 1"
Tržni centar bb, kod hotela
"Konak"
031/846-296, 063/517-874
Zlatibor

Knjižara "Riznica knjiga br. 5"
Trg srpskih dobrovoljaca 19
0230/29-917 063/517-874
Kikinda

Knjižara "Riznica knjiga br. 3"
TC Baglaš bb
Bulevar Veljka Vlahovića bb
063/517-874
Zrenjanin

Knjižara "Riznica knjiga br. 6"
Gimnazijska 17
023/510-783
063/517-874
Zrenjanin

I u svim bolje snabdevenim knjižarama
Vaš Leo commerce
info@leo.rs
www.leo.rs

Posetite sajt: www.lavovskicasopis.rs

Čarls R. Kros
TEŽE OD NEBA

© Rubikon

Izdavač RUBIKON • Za izdavača MILORAD VUJOVIĆ •
Lektura i korektura RUBIKON • Dizajn korica ATENEUM
• Priprema ALEKSANDAR KARAJOVIĆ • Štampa i povež
GRBIĆ GRAF, Zemun • Tiraž 1000 • 2007

ISBN 86-84989-01-5

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

78.071.2:929 Cobain K
821.111(73)-94

КРОС, Чарлс Р.

Teže od neba / Čarls R. Kros ; prevod Tamara Andrić.
– 2. izd. – Novi Sad : Rubikon, 2007 (Zemun : Grbić graf).
– 310 str. ; 21 cm

Prevod dela: Heavier than heaven / Charles R. Cross.
– Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-84989-12-5

a) Кобејн, Курт (1967-1994)

COBISS.SR-ID 219244039